

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

13.5.2025

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00230 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite Lausuntopyyntö 14.4.2025 (VN/11358/2025). Lausuntopyyntö ehdotuksista lohen kaupallisen kalastuksen rajoituksista vuonna 2025

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto maa- ja metsätalousministeriön ehdottamista lohen kaupallisen kalastuksen rajoituksista vuonna 2025

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut lausuntopyynnön aineistoon koskien ehdotuksia lohen kaupallisen kalastuksen rajoituksiksi vuodelle 2025 ja lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

SVK on erittäin huolestunut villien lohikantojen tilasta. Tornionjoen lohen nousumäärässä tulee pitää minimitavoitteena kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian linjausten mukaista nousumäärää, jolla tähdätään 80 % smolttituotannon tavoitteeseen. Nykyisen tieteellisen arvion (LUKE ja SLU 2024) mukaan 80 % smolttituotanto saavutetaan Tornionjoella noin 41 000 lohen nousumäärällä. Vuonna 2024 lohien nousumäärä jäi Luken kaikuluotauksen perusteella Tornionjoella hälyttävän alhaiselle noin 23 000 kappaleen tasolle. Tornionjokeen nousi vuonna 2024 vähäinen määrä yhden merivuoden lohia, jonka perusteella Luken tutkijat odottavat 2025 jokeen nousevan lohimäärän jäävän kahden tai useamman merivuoden ikäisten kutukalojen osalta jälleen huomattavasti kansallisesti asetettua tavoitetasoa pienemmäksi. Nousulohien määrä oli myös vuonna 2023 heikolla noin 20 000 lohen tasolla. Simojoella lohen nousumäärät eivät ole yltäneet kansalliseen tavoitetasoon.

Lohenkalastuksen kansallisen säätelyn tulee perustua kokonaisuuteen, jossa huomioidaan sekä meri- että jokikalastus. Suomen alueen tärkeimpien villien lohikantojen Tornionjoen ja Simojoen kantojen tilan tulee olla määräävä tekijä päätettäessä lohenkalastukseen kohdistettavista säätelytoimista. Lohikantojen tilan tieteellisessä arvioinnissa on käytetty tähän saakka neljän vuoden ajanjakson keskiarvoja, jotka ovat perustuneet pääsääntöisesti luontaisen poikastuotannon määrään. Neljän vuoden tarkastelujakso sopii sellaiseen tilanteeseen, jolloin lohikannat ovat vahvoja. Vuosien 2023 ja 2024 erittäin heikkoihin lohen nousumääriin reagoiminen edellyttää kuitenkin huomattavasti nopeampaa toimintaa villien lohikantojen tilan elvyttämiseksi. Lohikantojen tilan tieteellisessä arvioinnissa tulisi käyttää numeerisena tietona aiempaa enemmän tutkimuslaitosten suorittamien

jokikohtaisten kaikuluotausten mukaisia nousulohien määriä. Nousulohien määrään perustuva kalastuksen säätely perustuisi ajantasaiseen tietoon ja mahdollistaisi nopeasti reagoivan kalastuksen ohjauksen heikkoina lohivuosina.

Maa- ja metsätalousministeriö yhdessä muun kalataloushallinnon kanssa ovat osallistaneet lohenkalastuksen sidosryhmiä aiempaa enemmän kauden 2025 kalastuksen säätelyn valmistelussa. Avoin ja osallistava valmistelu saa kiitokset SVK:lta ja sen toivotaan jatkuvan myös tulevana vuosina. Merkittävimmän lohijokemme Tornionjoen kalastusalueen kalastuksen säätelystä käytiin seminaareissa osallistavia keskusteluja kotimaisten sidosryhmien lisäksi ruotsalaisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Seminaareissa Luken ja SLU:n tutkijat toivat esille uusimmat tieteelliset arvionsa lohikantojen hyvin heikosta tilasta. Viranomaisten ja sidosryhmien yhteinen toteamus oli nopea tarve rajoittaa lohenkalastusta kaudella 2025 sekä joella että merellä. Lohenkalastuksen rajoitustoimien tulee tällaisessa kantojen heikossa tilassa kohdistua kaikkiin kalastajaryhmiin.

Suomen ja Ruotsin välisissä neuvotteluissa Tornionjoen kalastussäännön muutostarpeista vuodelle 2025 on jo aiemmin tehty merkittäviä lohenkalastuksen rajoituspäätöksiä jokialueelle esimerkiksi kalastajakohtaisen lohisaaliin kausikiintiön kaksi lohta kaudessa käyttöön ottaminen, kalastuskauden lyhentäminen ja muita lohisaalista pienentäviä rajoituksia. Nämä rajoitukset vähentävät merkittävästi jokialueella tapahtuvan vapaa-ajankalastuksen saaliita. Merellä lohen vapaa-ajankalastus isorysillä on asetuksella kokonaan kiellettyä.

Maa- ja metsätalousministeriön ehdottamat lohen kaupallisen kalastuksen rajoitukset vuodelle 2025 ovat kokonaisuutena kannatettava esitys vuoden 2025 säätelyksi. Yhdessä Tornionjoen kalastusalueelle tehtyjen rajoitusten kanssa merialueen kalastuksen rajoitukset tulisivat vaikuttamaan positiivisesti villien lohikantojen elpymiseen.

Pohjanlahden kaupallisen lohenkalastuksen aloitusaikojen siirtäminen noin kuukaudella myöhäisemmäksi asetuksen muutoksella vähentää aikaisin keväällä vaeltavien villien lohien ja suurikokoisten lohien määrää saaliissa. Suurikokoiset lohienkannat ovat lisääntymiselle tärkeitä. Kalastajakohtaisten rysämäärien rajoittaminen alkukauden kalastuksessa on samasta syystä kannatettavaa.

Lohen kaupallisen kalastuksen aloitusaikaa tulisi myöhentää myös Suomenlahdella, koska merkittävä osa pohjoisten jokien villeistä lohista vaeltaa Suomenlahden kautta kutuvaelluksellaan.

Lohisaaliin merkintätavan muuttaminen kaupallisessa kalastuksessa saadun lohienkannan osalta suun läpi ja kiduskannen ympäri tapahtuvaksi varmistaa kalastajakohtaisen lohimerkin kertakäyttöisyyden tavoitteen.

Kutujokien kaikuluotausten nousumääriin reagoiva ja lohikantojen ajantasaiseen tilaan perustuva mahdollisimman nopeasti mukautuva kalastuksen säätelyjärjestelmä olisi toivottava pysyvä uudistus.

TAUSTAA

Ehdotetaan, että valtioneuvosto antaisi asetukset, joilla muutetaan pysyvästi ja eräiltä osin väliaikaisesti valtioneuvoston asetusta lohenkalastuksen rajoituksista Pohjanlahdella ja Simojoessa (236/2017) ja valtioneuvoston asetusta Tornionjoen kalastusalueella sovellettavista kansallisista kalastusmääräyksistä (436/2011, muut. 237/2017) sekä valtioneuvoston asetusta kaupallisen kalastuksen kiintiöjärjestelmästä (1050/2016).

Ehdotetuilla asetusten muutoksilla on tarkoitus säädellä lohien kaupallista kalastusta Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella sekä Tornionjoen edustan merialueella (rajajokisopimuksen soveltamisalueella) ja jokialueilla. Säätelystä varmistettaisiin luonnonlohikantojen kestävä kalastus ja hyödyntäminen luonnonlohikantojen monimuotoisuutta edistävällä tavalla ottaen huomioon vuosien 2023 ja 2024 heikko lohien nousu Tornionjokeen ja Simojokeen. Suomen lohien kalastus tapahtuu pääasiassa Pohjanlahden rannikkoalueilla. Tällä alueella kaupalliset kalastajat harjoittavat lohien kalastusta pääasiassa isorysillä.

Kaupallisten kalastajien kalastusta isorysillä säädeltäisiin siten, että se alkaisi nykyistä myöhemmin. Näin varmistettaisiin, että lohikantojen heikennettyä aikaisiin vaeltaviin luonnonlohikantoihin ja arvokkaisiin suuriin naaraskaloihin kohdistuu pyyntiä nykyistä vähemmän. Järjestely koskisi kalastusvuotta 2025 ja tilannetta arvioitaisiin uudelleen vuotta 2026 koskien perustuen erityisesti lohien nousutietoihin kesältä 2025.

Tällä tavalla otettaisiin käyttöön lohikannan tilaan perustuva mukautuva säätelyjärjestelmä. Muutokset perustuisivat edelleen asteittain lisääntyvään pyydysmäärään kaupallista kalastajaa kohden siten, että kalastuksen alkukaudella saisi käyttää vain yhtä isorysää kaupallista kalastajaa kohden. Kalastuskauden edetessä pyydysmääriä saisi lisätä.

Pyydysmäärien lisäksi rajoitettaisiin saalismäärää siten, että kaupallinen kalastaja saisi alkukaudella pyytää enintään 20 prosenttia hänen toimijakohtaisesta kalastuskiintiöstään. Enimmäisosuutta pienennettäisiin nykyisestä 25 prosentista. Tämä varmistaisi yhdessä saaliin merkinnän kanssa, että alkukauden saalis pysyy rajallisena. Tämä säätely on Luonnonvarakeskuksen arviontien perusteella toiminut hyvin.

Samalla ehdotetaan määrättävän, että lohien merkintätapa muutettaisiin niin, että merkki olisi pujotettava lohien suun läpi ja kiinnitettävä kiduskannen ympäri siten, ettei sen uuteen käyttöön olisi mahdollisuutta.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Petter Nissén (valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja